

LST vadovas 2

2018 m. vasaris

ICS 01.120

Pakeičia LST 0-2-2:2015, LST 0-5-1:2008,
LST 0-5-1:2008/P:2009, LST 0-5-2:2008

Dalyvavimas rengiant tarptautinius, Europos standartus ir kitus leidinius bei jų įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu

Participation in the drafting of International, European standards and other deliverables, their implementation at national level

Terminų (lt): 19

Puslapių: 13

	<p>LIETUVOS STANDARTIZACIJOS DEPARTAMENTAS Algirdo g. 31, LT-03219 Vilnius Tel. 270 93 60, el. paštas lstboard@lsd.lt, interneto svetainė http://www.lsd.lt</p>	<p>Nuorodinis žymuo LST vadovas 2:2018 lt</p>
---	---	---

Pratarmė

Šį LST vadovą 2:2018 *Dalyvavimas rengiant tarptautinius, Europos standartus ir kitus leidinius bei jų įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu* parengė Lietuvos standartizacijos departamentas. Jį priėmė Lietuvos standartizacijos departamento Technikos komisija (2018 m. vasario 27 d. posėdžio protokolas Nr. TKP-2).

Šis LST vadovas pakeičia LST 0-2-1:2015, LST 0-5-1:2008, LST 0-5-1:2008/P:2009 ir LST 0-5-2:2008.

Lietuviškų terminų ekspertizę atliko Lietuvos standartizacijos departamento Terminologijos komisija.

Turinys

Puslapis

Pratarmė	II
1 Taikymo sritis	1
2 Norminės nuorodos	1
3 Terminai ir apibrėžtys	1
4 Nacionalinės standartizacijos institucijos dalyvavimas rengiant tarptautinius, Europos standartus ir kitus leidinius.....	5
4.1 Bendrieji dalykai	5
4.2 Tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių rengimo etapai	5
5 Nacionalinės standartizacijos institucijos veiksmai rengiant tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių projektus	5
5.1 Siūlymo vertinimo etapas	5
5.2 Darbinio projekto rengimo etapas	6
5.3 Projekto svarstymo etapas.....	6
5.4 Viešosios apklausos etapas.....	7
5.5 Priėmimo etapas.....	7
5.6 Išleidimo etapas	8
5.7 Tarptautinių standartų ir kitų leidinių perėmimas.....	8
5.8 Europos standartų ir kitų leidinių įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu.....	9
5.9 Peržiūros etapas.....	10
5.10 Skelbimo negaliojančiu etapas	10
A priedas (informacinis). Nacionalinio standarto atitikties tarptautiniam standartui laipsniai ir jų santrumpos	11
B priedas (informacinis). Atitikties laipsnių ir išleidimo būdų ryšys	12
Bibliografija	13

Dalyvavimas rengiant tarptautinius, Europos standartus ir kitus leidinius bei jų įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu

1 Taikymo sritis

Šiame LST vadove pateikiamos nacionalinės standartizacijos institucijos dalyvavimo rengiant tarptautinius ir Europos standartus bei kitus leidinius, tarptautinių standartų ir kitų leidinių perėmimo, Europos standartų ir kitų leidinių nacionalinio įgyvendinimo procedūros.

Šis LST vadovas skirtas visoms standartizacijos procese dalyvaujančioms suinteresuotosioms šalims ir nacionalinės standartizacijos institucijos technikos komitetams (toliau – LST TK).

2 Norminės nuorodos

Taikant šį LST vadovą būtini toliau nurodyti dokumentai. Jei nuorodos datuotos, taikomi tik nurodytų dokumentų leidimai. Jei nuorodos nedatuotos, taikomi naujausi nurodytų dokumentų (įskaitant visus jų keitinius) leidimai.

LST vadovas 1:2018 *Originaliųjų Lietuvos standartų ir kitų leidinių rengimo procedūros*.
(<http://www.lsd.lt/index.php?-1542580001>).

LST EN 45020:2007 *Standartizacija ir su ja susijusi veikla. Bendrasis aiškinamasis žodynas (ISO/IEC Guide 2:2004)* (<http://www.lsd.lt/index.php?-452282422>).

CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work* (https://boss.cen.eu/ref/IR2_E.pdf).

CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 3:2017, Principles and rules for the structure and drafting of CEN and CENELEC documents (ISO/IEC Directives – Part 2:2016, modified)* (https://boss.cen.eu/ref/IR3_E.pdf).

ISO/IEC Guide 21-1:2005 *Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables – Part 1: Adoption of International Standards*.

3 Terminai ir apibrėžtys

Šiame LST vadove vartojami LST vadove 1, CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work* nurodyti terminai ir jų apibrėžtys.

3.1

abipusiškumo principas

principas, pagal kurį tai, kas priimtina pagal tarptautinio standarto sąlygas, yra priimtina ir pagal nacionalinio standarto sąlygas, ir atvirkščiai, t. y. atitiktis tarptautiniam standartui reiškia atitiktį nacionaliniam standartui

3.1

de .....

en **vice versa principle**

fr **principe de réversibilité**

3.2

A nuokrypa

EN (ir HD, kai CENELEC) turinio pakeitimas, papildymas arba išbraukimas, atsižvelgiant į nacionalinius teisės aktus, kurių pakeitimas tuo metu nepriklauso CEN/CENELEC nacionalinio nario kompetencijai

[Šaltinis: CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work, 2.16*]

3.3

dažninamasis dokumentas

HD

CENELEC standartas, kuris turi būti įgyvendintas nacionaliniu lygmeniu, bent jau viešai paskelbiant HD žymenį ir antraštę bei paskelbiant negaliojančiais visus jam prieštaraujančius nacionalinius standartus

[Šaltinis: CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work, 2.9*].

3.4

Euròpos standàrtas

EN

Europos standartizacijos organizacijos – CEN, CENELEC, ETSI – priimtas standartas, kuris turi būti įgyvendintas kaip nacionalinis standartas paskelbiant negaliojančiais visus jam prieštaraujančius nacionalinius standartus

3.5

ekspèrtas

nacionalinės standartizacijos institucijos technikos komiteto įgaliotas atstovas, kuris dalyvauja tarptautinės arba Europos standartizacijos organizacijos atitiktinio technikos komiteto arba jo pakomitečio darbo grupės veikloje

3.6

nacionàlinis įgyvėdinimas

procesas, kurio metu Europos standartui ar kitam leidiniui (išskyrus vadovus) suteikiamas nacionalinio standarto ar kito leidinio statusas, išleidžiant tapatų tekstą arba perėmimo pranešimą

3.7

galutinis tēkstas

CEN-CENELEC Valdymo centro išplatintas CEN/CENELEC priimto leidinio tekstas

[Šaltinis: CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work, 2.22*].

3.2

de **A-Abweichung**

en **A-deviation**

fr **divergence A**

3.3

de **Harmonisierungsdokument
HD**

en **Harmonization Document
HD**

fr **document d’harmonisation
HD**

3.4

de **Europäische Norm
EN**

en **European Standard
EN**

fr **norme Européenne
EN**

3.5

de **Experte**

en **expert**

fr **expert**

3.5

de **.....**

en **national implementation**

fr **....**

3.7

de **endgültiger Text**

en **definitive text**

fr **texte définitif**

3.8**išleidimo data
dop**

vėliausia data, iki kurios EN turi būti įgyvendintas nacionaliniu lygmeniu išleidžiant tapatų nacionalinį standartą arba paskelbiant perėmimo pranešimą apie EN, turintį nacionalinio standarto statusą
[Šaltinis: CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work, 2.20*].

3.9**kitas tarptautinis arba Europos leidinys**

bet kuris kitas tarptautinės arba Europos standartizacijos organizacijos priimtas leidinys, išskyrus tarptautinį arba Europos standartą

3.10**paskelbimo data
doa**

vėliausia data, iki kurios nacionaliniu lygmeniu turi būti paskelbta apie Europos standartizacijos institucijos priimtą standartą ar kitą leidinį

3.11**paskelbimo negaliojančiu data
dow**

vėliausia data, iki kurios nacionaliniai standartai, prieštaraujantys EN (ir HD, kai CENELEC), turi būti paskelbti negaliojančiais
[Šaltinis: CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work, 2.21*].

3.12**prieštaraujantis nacionalinis standartas**

nacionalinis standartas, kurio taikymo sritis yra tokia pati kaip ir EN (ir HD, kai CENELEC), įskaitant reikalavimus, prieštaraujančius EN (ir HD, kai CENELEC) reikalavimams
[Šaltinis: CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work, 2.13*].

3.13**redakcinis pakeitimas**

<tarptautinio standarto nacionaliniame standarte> leidžiamas pakeitimas, kuris nekeičia standarto dalykinio turinio

3.8

de **Datum der Veröffentlichung (dop)**
en **date of publication (dop)**
fr **date de publication (dop)**

3.9

de .....

en **other international or European deliverable**

fr .....

3.10

de **Datum der Ankündigung (doa)**
en **date of announcement (doa)**
fr **date d'annonce (doa)**

3.11

de **Datum der Zurückziehung (dow)**
en **date of withdrawal (dow)**
fr **date de retrait (dow)**

3.12

de **entgegenstehende nationale Norm**
en **conflicting national standard**
fr **norme nationale en contradiction**

3.13

de .....

en **editorial change**
fr **modification rédactionnelle**

3.14

sándara

<standarto> skyrių, poskyrių, pastraipų, lentelių, paveikslų ir priedų pateikimo tvarka

[Šaltinis: ISO/IEC Guide 21-1:2005; 3.10].

3.15

sávitosisi nacionalínés sálygos

nacionalinės ypatybės ar praktika, kurių negalima pakeisti netgi per ilgą laikotarpį, pvz., klimato sąlygos, elektros įžeminimo sąlygos

[Šaltinis: CEN/CENELEC *Internal Regulations – Part 2:2017, Common rules for standardization work*, 2.15]

3.16

tarptautinis standártas

tarptautinės standartizacijos organizacijos parengtas ir išleistas standartas

3.17

tarptautinio standárto pèrémimas (kaip nacionalinio norminio dokumento)

nacionalinio norminio dokumento, pagrįsto atitinkamu tarptautiniu standartu, išleidimas arba pranešimo apie tarptautinį standartą, turintį nacionalinio norminio dokumento statusą, paskelbimas nurodant visas jo nuokrypas nuo tarptautinio standarto

[Šaltinis: LST EN 45020:2007; 10.1].

3.18

tèchninė núokrypa

<nuo tarptautinio standarto nacionaliniame standarte> bet koks tarptautinio standarto ir nacionalinio standarto dalykinio turinio skirtumas

3.19

tìpas

tam tikra leidinio, kurį standartizacijos institucija išleidžia kaip norminį arba informacinį, rūšis

PASTABA Leidinio tipas dažnai susijęs su dokumento rengimo procedūra, nustatančia tam tikro leidinio sutarimo dėl jo dalykinio turinio laipsnį.

3.14

de .....

en **structure**

fr **structure**

3.15

de **besondere nationale Bedingung**

en **special national condition**

fr **condition nationale particulière**

3.16

de **internationale Norm**

en **international standard**

fr **norme internationale**

3.17

de **Übernahme einer internationalen Norm (in ein nationales normatives Dokument)**

en **taking over an international standard (in a national normative document)**

fr **reprise d'une norme internationale (dans un document normatif national)**

3.18

de .....

en **technical deviation**

fr **écart technique**

3.19

de .....

en **type**

fr **type**

4 Nacionalinės standartizacijos institucijos dalyvavimas rengiant tarptautinius, Europos standartus ir kitus leidinius

4.1 Bendrieji dalykai

4.1.1 Tarptautiniai, Europos standartai ir kiti leidiniai yra rengiami pagal tarptautinių ir Europos standartizacijos organizacijų nustatytas taisykles.

4.1.2 Techninis darbas nacionaliniu lygmeniu organizuojamas per nacionalinės standartizacijos institucijos technikos komitetus (toliau – LST TK), sudarytus pagal Lietuvai aktualias veiklos sritis. LST TK paprastai yra sudaromi *veidrodiniu principu*, kad jų veikla atitiktų Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO) ir Europos standartizacijos organizacijų (CEN, CENELEC ir ETSI) atitiktinių technikos komitetų ir (arba) pakomitečių (toliau – technikos komitetų) veiklos sritį (-is). Tokiu būdu yra užtikrinamas ISO, CEN, CENELEC ir ETSI atitiktinių technikos komitetų vykdomos veiklos stebėjimas ir nacionalinės pozicijos pateikimas svarstomais klausimais.

4.1.3 LST TK yra atsakingi už ISO atitiktinių technikos komitetų, kurių veikloje dalyvauja tikrojo nario teisėmis, ir CEN, CENELEC ir ETSI atitiktinių technikos komitetų rengiamų standartų bei kitų leidinių projektų nagrinėjimą, viešosios apklausos metu gautų komentarų dėl rengiamų tarptautinių ir Europos standartų projektų įvertinimą ir apibendrinimą, apibendrintų nacionalinės standartizacijos institucijos komentarų parengimą bei patarimą, kaip nacionalinei standartizacijos institucijai reikėtų balsuoti dėl tarptautinio ar Europos standarto arba kito leidinio projekto priėmimo.

1 PASTABA Nacionalinė standartizacijos institucija yra asocijuotoji IEC narė, todėl turi teisę balsuoti dėl pasirinktų keturių IEC technikos komitetų ar pakomitečių rengiamų tarptautinių standartų ir kitų leidinių projektų. Šiuo metu nei vienas IEC technikos komitetas ar pakomitetis nėra atitiktinis LST TK.

2 PASTABA Nacionalinė standartizacijos institucija dalyvauja tik ETSI rengiamų Europos standartų viešosios apklausos ir priėmimo etapuose.

4.2 Tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių rengimo etapai

4.2.1 Tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių rengimo procesą sudaro tokie etapai:

- siūlymo vertinimo (10 etapas);
- darbinio projekto rengimo (20 etapas);
- projekto svarstymo (30 etapas);
- viešosios apklausos (40 etapas);
- priėmimo (50 etapas);
- išleidimo (60 etapas);
- peržiūros (90 etapas);
- skelbimo negaliojančiu (95 etapas).

PASTABA 10, 40, 60, 90 ir 95 etapai yra privalomieji, o 20, 30 ir 50 – pasirenkamieji.

5 Nacionalinės standartizacijos institucijos veiksmai rengiant tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių projektus

5.1 Siūlymo vertinimo etapas

5.1.1 Standartizacijos darbas tarptautiniu ar Europos lygmeniu pradedamas, kai gaunamas ISO, CEN arba CENELEC siūlymas dėl naujos darbo temos arba naujos veiklos srities.

5.1.2 ISO, CEN ar CENELEC, gavusi iš bet kurios nacionalinės standartizacijos institucijos siūlymą dėl naujos darbo temos arba naujos veiklos srities, dėl jo konsultuojasi su nacionalinėmis standartizacijos institucijomis, siekdama išsiaiškinti, ar yra:

- rinkos poreikis standartizuoti objektą;
- reikalingi resursai darbui atlikti.

5.1.3 Siūlymai dėl naujos darbo temos arba naujos veiklos srities yra teikiami svarstyti nacionalinėms standartizacijos institucijoms, kurios balsuodamos išreiškia savo nacionalinę poziciją ir paskiria savo ekspertus.

5.1.4 Nacionalinė standartizacijos institucija gautą siūlymą dėl naujos darbo temos svarsto atitinkamame LST TK. Tai atvejais, jei nėra LST TK atitiktinio CEN, CENELEC technikos komitetui, nacionalinė standartizacijos institucija balsuodama dėl siūlymo susilaiko.

5.1.5 Nacionalinė standartizacijos institucija, gavusi ISO, CEN ar CENELEC siūlymą dėl naujos veiklos srities, konsultuojasi su suinteresuotais šalimis, kurioms siūloma nauja veiklos sritis gali būti aktuali. Siekiant į svarstymą įtraukti kuo daugiau suinteresuotųjų šalių, siūlymas skelbiamas nacionalinės standartizacijos institucijos svetainėje. Sprendimą dėl siūlomos naujos veiklos srities aktualumo Lietuvai priima nacionalinės standartizacijos institucijos Technikos komisija.

5.1.6 Kai ISO, CEN ar CENELEC sudaro naują technikos komitetą, nacionalinė standartizacijos institucija, esant šalių suinteresuotumui, gali inicijuoti naujo LST TK sudarymą.

5.1.7 Tarptautiniu ar Europos lygmeniu priimtos naujos darbo temos skelbiamos nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje, siekiant į tarptautinių ar Europos standartų bei kitų leidinių projektų rengimą įtraukti kuo daugiau suinteresuotųjų šalių.

5.1.8 Atitinkami LST TK gali nuspręsti siūlyti Lietuvai aktualias darbo temas vykdyti tarptautiniu ar Europos lygmeniu. Tokiais atvejais nacionalinė standartizacijos institucija, įvertinusi reikalingus žmogiškuosius ir finansinius resursus, siūlymą dėl naujos darbo temos pateikia atitinkamai ISO, CEN arba CENELEC, vadovaudamasi šių organizacijų nustatyta tvarka.

5.2 Darbinio projekto rengimo etapas

5.2.1 Jei priimamas sprendimas dėl tarptautinio, Europos standarto ar kito leidinio projekto rengimo, ISO, CEN ar CENELEC technikos komitetai darbą paveda darbo grupėms, kurias sudaro nacionalinių standartizacijos institucijų paskirti ekspertai.

5.2.2 Lietuva gali dalyvauti ISO technikos komitetų, kuriuose ji dalyvauja tikrojo nario teisėmis, ir CEN, CENELEC technikos komitetų darbo grupėse, paskirdama LST TK siūlomus ekspertus. Dalyvaujant darbo grupėse, Lietuvos ekspertai gali prisidėti prie rengiamų tarptautinių ar Europos standartų ir kitų leidinių projektų dalykinio turinio.

5.2.3 Ekspertai turi turėti nagrinėjamos veiklos srities dalykinių žinių, gerai mokėti anglų kalbą bei išmanyti teisės aktus, susijusius su rengiamo standarto ar kito leidinio projektu. Prieš pradėdami darbą, ekspertai turėtų išklausti LST TK poziciją nagrinėjamu klausimu, kad žinotų Lietuvos interesus.

5.2.4 Paskirti ekspertai, dalyvaujantys darbo grupių veikloje, privalo vadovautis tarptautinių ar Europos standartizacijos organizacijų direktyvų ir vidaus reglamentų nuostatomis.

5.3 Projekto svarstymo etapas

Darbo grupių parengti tarptautinių standartų projektai prieš pateikiant juos nacionalinėms standartizacijos institucijoms viešajai apklausai, gali būti svarstomi atitinkamame ISO technikos komitete. Nacionalinė standartizacijos institucija gali pateikti atitinkamo LST TK komentarus dėl tarptautinio standarto projekto dalykinio turinio.

PASTABA Projektas gali būti teikiamas ISO technikos komiteto nariams pakartotinai, kol bus pasiektas sutarimas dėl projekto esminių dalykų.

5.4 Viešosios apklausos etapas

5.4.1 Parengti tarptautinių, Europos standartų (įskaitant jų keitinius) projektai teikiami nacionalinėms standartizacijos institucijoms viešajai apklausai, kad jos pateiktų savo nacionalinę poziciją balsuodamos dėl šių projektų priėmimo.

Balsuojant dėl tarptautinių standartų projektų, pateikiama pozicija dėl jų priėmimo, o balsuojant dėl Europos standartų projektų – dėl jų priėmimo ir įgyvendinimo datų (doa, dop ir dow). Jei reikia, CEN ir CENELEC pateikiami prašymai dėl A nuokrypų ir savitųjų nacionalinių sąlygų CEN ir CENELEC rengiamų Europos standartų dokumentų projektuose.

5.4.2 Informacija apie viešajai apklausai teikiamus tarptautinių ir Europos standartų projektus skelbiama nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje ir svetainėje, nurodant viešosios apklausos pradžios ir pabaigos datas.

5.4.3 Viešoji apklausa nacionaliniu lygmeniu trunka ne mažiau kaip 2 mėnesius, jei ISO, CEN, CENELEC ir ETSI nustatytos datos tai leidžia.

5.4.4 Viešosios apklausos metu visos suinteresuotosios šalys – registruoti vartotojai – nacionalinės standartizacijos institucijos svetainėje gali nemokamai susipažinti su standartų projektų tekstais ir ne vėliau kaip iki nurodytos viešosios apklausos pabaigos datos teikti komentarus ir prašymus dėl A nuokrypų ir savitųjų nacionalinių sąlygų.

5.4.5 Gali būti teikiami:

– bendrojo, redakcinio ir dalykinio pobūdžio komentarai;

1 PASTABA Dalykinio pobūdžio komentarai turi būti teikiami tik viešosios apklausos etape, kadangi šie komentarai tarptautinių ir Europos standartų priėmimo etape nebesvarstomi.

– prašymai dėl A nuokrypų ar dėl savitųjų nacionalinių sąlygų.

2 PASTABA Prašymus dėl A nuokrypų ar savitųjų nacionalinių sąlygų CEN arba CENELEC reikėtų pateikti kaip įmanoma ankstesniuose standartų rengimo etapuose.

5.4.6 Jei viešosios apklausos metu nacionalinė standartizacijos institucija iš suinteresuotųjų šalių gauna komentarų dėl galimų A nuokrypų, apie šias nuokrypas ji informuoja atitinkamą valstybės valdymo instituciją. Nacionalinė standartizacijos institucija prašymą dėl A nuokrypų CEN arba CENELEC teikia remdamasi atitinkamos valstybės valdymo institucijos pateikta informacija.

5.4.7 Tarptautinių ir Europos standartų projektai gali būti siunčiami įvairioms suinteresuotosioms šalims komentuoti, siekiant, kad projektas būtų kuo geriau išnagrinėtas ir atitiktų šių šalių poreikius.

5.4.8 Pasibaigus viešajai apklausai, atitinkamas LST TK įvertina visus gautus komentarus dėl tarptautinio arba Europos standarto projekto, jei reikia, konsultuojasi su juos teikusiais asmenimis ir parengia apibendrintus Lietuvos komentarus, kurie pateikiami atitinkamai ISO, CEN, CENELEC ar ETSI. Komentarų pobūdis lemia balsavimo rezultatą. Dėl standarto projekto priėmimo ir Europos standarto įgyvendinimo datų balsuojama vadovaujantis atitinkamo LST TK patarimu.

5.4.9 Kai nėra tam tikros srities LST TK arba kai LST TK nariai nepateikia nuomonės (nesant ekspertų ar suinteresuotumo) dėl tarptautinio, Europos standarto projekto, nacionalinė standartizacijos institucija balsuodama dėl projekto susilaiko. Jei suinteresuotoji šalis pateikia komentarų dėl Europos standartų projektų, bet nėra tam tikros srities LST TK, suinteresuotosios šalies gautų komentarų pagrindu (derinant su juos pateikusiais asmenimis) parengiami apibendrinti nacionalinės standartizacijos institucijos komentarai, kurie pateikiami atitinkamai CEN, CENELEC ar ETSI.

5.5 Priėmimo etapas

5.5.1 Galutiniai tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių projektai teikiami nacionalinėms standartizacijos institucijoms balsuoti, kad jos pateiktų savo nacionalinę poziciją. Balsuojant dėl tarptautinių standartų ir kitų leidinių projektų, pateikiama pozicija dėl jų priėmimo, o balsuojant dėl Europos standartų, CEN ir CENELEC techninių specifikacijų – dėl jų priėmimo ir įgyvendinimo datos (doa).

5.5.2 Šiame etape dėl tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių galutinių projektų balsuoja tik LST TK nariai.

5.5.3 LST TK nariai gali teikti komentarus dėl tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių galutinių projektų.

5.5.4 Pasibaigus balsavimo laikui, atsakingas LST TK apsvarsto gautus narių komentarus ir jų pagrindu parengia apibendrintus nacionalinės standartizacijos institucijos komentarus, kurie atitinkamai teikiami ISO, CEN, CENELEC ir ETSI. Komentarų pobūdis lemia balsavimo rezultatą.

5.5.5 Kai nėra tam tikros srities atitiktinio LST TK arba kai LST TK nariai nepateikia nuomonės (nesant ekspertų ar suinteresuotumo) dėl tarptautinio, Europos standarto ar kito leidinio projekto, nacionalinė standartizacijos institucija balsuodama dėl projekto susilaiko.

5.6 Išleidimo etapas

5.6.1 Tarptautiniai standartai ir kiti leidiniai gali būti taikomi tiesiogiai arba perimti kaip Lietuvos standartai ir kiti leidiniai (žr. 5.7). Jei tam pačiam standartizacijos objektui nėra perimto Europos standarto, nacionalinė standartizacijos institucija tarptautinius standartus, kuriuos rengdama dalyvavo ir dėl kurių projektų balsavo teigiamai, perima kaip Lietuvos standartus. Kiti tarptautiniai standartai bei kiti leidiniai gali būti perimti LST TK siūlymu.

5.6.2 Europos standartai nepriklausomai nuo Lietuvos balsavimo rezultatų dėl jų projektų turi būti įgyvendinami nacionaliniu lygmeniu (žr. 5.8.2) laikantis CEN, CENELEC ir ETSI nustatytų datų. CEN ir CENELEC techninės specifikacijos perimamos kaip LST techninės specifikacijos (žr. 5.8.3). Kiti Europos leidiniai gali būti taikomi tiesiogiai.

5.7 Tarptautinių standartų ir kitų leidinių perėmimas

5.7.1 Tarptautiniai standartai ir kiti leidiniai gali būti perimami vienu iš būdų:

- tarptautinį standartą ar kitą leidinį išleidžiant kaip Lietuvos standartą, tiesiogiai atgaminant išleistą dokumentą (žr. ISO/IEC GUIDE 21-1:2005 5.3.2);
- išverčiant tarptautinį standartą ar kitą leidinį (atgaminant originalą arba be originalo) (žr. ISO/IEC GUIDE 21-1:2005 5.3.3) arba
- perdirbant tarptautinį standartą ar kitą leidinį (žr. ISO/IEC GUIDE 21-1:2005 5.3.4).

5.7.2 Tarptautiniai standartai perimami tik kaip Lietuvos standartai, t. y. kaip to paties tipo nacionalinės standartizacijos institucijos leidiniai.

5.7.3 Bet kuriame nacionaliniame standarte, kuris yra bet kuriuo perėmimo būdu perimtas tarptautinis standartas, turi būti aiškiai identifikuotas tarptautinis standartas. Matomoje vietoje, pvz., antraštiniame lape, turi būti nurodytas tarptautinio standarto nuorodinis žymuo, antraštė (ne mažiau kaip viena iš oficialiųjų kalbų, kuria tarptautinis standartas buvo išleistas), leidimo data arba metai ir atitikties laipsnis (žr. A priedą).

5.7.4 Kai perimamas tarptautinis standartas, visi galiojantys tarptautinio standarto keitiniai ir techninės pataisos turi būti įtraukti į nacionalinį standartą. Keitiniai ir techninės pataisos, išleisti po to, kai buvo perimtas tarptautinis standartas, turėtų būti perimti kaip galima greičiau.

5.7.5 Jei tarptautinių standartų ir jų keitinių projektai rengimo metu nebuvo teikti viešajai apklausai, tokiu atveju perimamų tarptautinių standartų ir jų keitinių projektai teikiami viešajai apklausai (žr. 5.4).

5.7.6 Tarptautinis standartas laikomas perimtu, kai nacionalinis standartas yra tapatus tarptautiniam standartui arba modifikuotas tarptautinis standartas.

5.7.7 Jei nacionalinis standartas nėra atgamintas tarptautinis standartas arba nėra jo tapatus vertimas, tai nacionalinis standartas laikomas naujai parengtu. Jei tarptautinis standartas yra perimtas perdirbimo būdu, nacionaliniame standarte turėtų būti nurodyta, kad tarptautinis standartas buvo perdirbtas.

5.7.8 Jei nėra jokių redakcinių pakeitimų ir techninių nuokrypų, tuomet tinkami atgaminimo ir vertimo būdai.

5.7.9 Jei redakciniai pakeitimai ir techninės nuokrypos yra neišvengiamos perimame tarptautiniame standarte, rekomenduojama taikyti atgaminimo arba vertimo būdus, t. y., įterpti tekste technines nuokrypas ir redakcinius pakeitimus arba pateikti juos priede. Dėl techninių nuokrypų ir redakcinių pakeitimų žymėjimo būdų žr. ISO/IEC GUIDE 21-1:2005 6 skyrių.

5.7.10 Lietuvos standarto, tapatus tarptautiniam standartui, nuorodinis žymuo sudaromas iš santrumpos LST, tarptautinio standarto santrumpos, tarptautinio standarto žymens ir nacionalinio standarto leidimo metų.

5.7.11 Informacija apie tarptautinius standartus ir kitus leidinius, perimtus kaip nacionalinius standartus bei kitus leidinius anglų kalba, taip pat informacija apie išleistas jų redakcijas lietuvių kalba skelbiama nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje ir Lietuvos standartų kataloge.

5.7.12 Perimti tarptautiniai standartai ir kiti leidiniai galioja nuo jų išleidimo datos. Tą pačią dieną nauji perimtų nacionalinių standartų ir kitų leidinių leidimai pakeičia ankstesnius perimtus jų leidimus.

PASTABA Jei tarptautinis standartas, kuris yra perimtas kaip nacionalinis standartas, perimamas Europos lygmeniu, tai perimtas Europos standartas pakeičia anksčiau perimtą tarptautinį standartą.

5.8 Europos standartų ir kitų leidinių įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu

5.8.1 Nacionalinė standartizacijos institucija paskelbia informaciją apie priimtus Europos standartus, CEN ir CENELEC kitus Europos leidinius nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje ne vėliau kaip iki Europos standartizacijos organizacijų nustatytos doa datos.

5.8.2 Ne vėliau kaip iki CEN, CENELEC ir ETSI nustatytos dop datos Europos standartai perimami kaip Lietuvos standartai be pakeitimų ir ne vėliau kaip iki nustatytos dow datos prieštaraujantys nacionaliniai standartai paskelbiami negaliojančiais. Jei ir po nustatytos dow datos, nacionaliniuose teisės aktuose pateikiamos nuorodos į nacionalinius standartus, kurie prieštarauja perimtiems Europos standartams, apie tokius atvejus turėtų būti informuojama atitinkamai CEN arba CENELEC Techninė taryba.

5.8.3 CEN ir CENELEC techninės specifikacijos perimamos kaip LST techninės specifikacijos.

5.8.4 CEN ir CENELEC priimti Europos standartai (išskyrus aviacijos ir kosmoso sektoriaus) perimami kaip nacionaliniai standartai atgaminimo būdu – išleidžiant tapatų tekstą anglų kalba arba keliomis kalbomis, jei perimamas dokumentas yra priimtas kaip dvikalbis ar trikalbis. CEN ir CENELEC priimtos techninės specifikacijos perimamos kaip LST techninės specifikacijos atgaminimo būdu išleidžiant tapatų tekstą. ETSI priimti Europos standartai ir Europos standartai, kuriuos parengė CEN technikos komitetas ASD-STAN, perimami pranešimo būdu.

5.8.5 Europos standartas gali būti perimtas kaip nacionalinis standartas, išverčiant Europos standarto tekstą į lietuvių kalbą. Nacionalinis standartas gali būti išleidžiamas kaip dvikalbis leidinys – lietuvių ir anglų kalbomis.

5.8.6 Perimti Europos standartai arba techninės specifikacijos vėliau gali būti išversti į lietuvių kalbą ir išleistos jų redakcijos lietuvių kalba.

PASTABA Europos standartas kaip nacionalinis standartas perimamas tik vieną kartą, todėl Europos standarto, perimto kaip nacionalinio standarto ir išleisto anglų kalba, išvertimas į lietuvių kalbą nelaikomas perėmimu.

5.8.7 Perimto Europos standarto redakcija lietuvių kalba, parengta nacionalinės standartizacijos institucijos atsakomybe Europos standarto tekstą išverčiant į lietuvių kalbą, turi tą patį statusą kaip Europos standarto redakcijos oficialiosiomis kalbomis.

5.8.8 Perimami Europos standartai ir techninės specifikacijos įforminami pagal CEN/CENELEC *Internal Regulations. Part 3* ZC priedą. Perimant Europos standartus gali būti pateikiami nacionaliniai priedai.

5.8.9 Informacija apie perimtus Europos standartus ir technines specifikacijas anglų kalba ir apie išleistas jų redakcijas lietuvių kalba skelbiama nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje ir Lietuvos standartų kataloge.

5.8.10 Perimti Europos standartai ir techninės specifikacijos galioja nuo jų išleidimo datos. Informacija apie perimtus Europos standartus ir technines specifikacijas skelbiama nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje ir Lietuvos standartų kataloge. Tą pačią dieną perimti Europos standartai ir techninės specifikacijos pakeičia ankstesnius perimtų Europos standartų ar kitų leidinių leidimus.

5.8.11 Nacionalinė standartizacijos institucija apie perimtus ir išverstus į lietuvių kalbą Europos standartus ir technines specifikacijas, paskelbtus negaliojančiais nacionalinius standartus praneša atitinkamai CEN, CENELEC ir ETSI. Nacionalinė standartizacijos institucija taip pat praneša CEN ir CENELEC apie tai, koku būdu prieinami neperimti kiti Europos leidiniai.

5.9 Peržiūros etapas

5.9.1 Tarptautiniai, Europos standartai ir kiti leidiniai yra periodiškai peržiūrimi tarptautinių ir Europos standartizacijos organizacijų nustatyta tarka. Suėjus numatytam peržiūros laikui, nacionalinė standartizacijos institucija organizuoja šių ISO, CEN ir CENELEC leidinių peržiūrą nacionaliniu lygmeniu ir nacionalinę poziciją dėl šių leidinių atitikimo rinkos poreikiams pateikia atitinkamai ISO, CEN ir CENELEC.

5.9.2 Informacija apie peržiūrimus leidinius skelbiama nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje vieną mėnesį, per kurį visos suinteresuotosios šalys gali pareikšti savo nuomonę dėl tarptautinių, Europos standartų ir kitų leidinių aktualumo ir būtinumo juos keisti ar pertvarkyti.

5.9.3 Atlikus peržiūrą, atitinkamas LST TK sprendžia, ar jį rengusiam ISO, CEN ir CENELEC technikos komitetui ar pakomitečiui siūlyti tarptautinį, Europos standartą ar kitą leidinį palikti galioti, keisti, pertvarkyti arba skelbti negaliojančiu.

5.9.4 Nacionalinė standartizacijos institucija LST TK apibendrintus peržiūros rezultatus pateikia atitinkamai ISO, CEN ar CENELEC. Tais atvejais, kai nėra atitinkamos srities LST TK arba LST TK nepateikia atsakymų vykdant peržiūrą, nacionalinė standartizacijos institucija, balsuodama dėl peržiūros rezultatų, susilaiko. Jei gaunami suinteresuotų šalių siūlymai dėl konkrečių reikalingų keitimų ar taisymų, jie perduodami atitinkamai ISO, CEN ar CENELEC.

5.10 Skelbimo negaliojančiu etapas

5.10.1 Tarptautinius, Europos standartus ir kitus leidinius paskelbus negaliojančiais, skelbiami negaliojančiais ir atitinkami Lietuvos standartai bei kiti leidiniai.

5.10.2 Informacija apie skelbiamus negaliojančiais perimtus tarptautinius, Europos standartus ir kitus leidinius skelbiama nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje, nurodant datą, nuo kurios jie taps negaliojančiais.

A priedas (informacinis)

Nacionalinio standarto atitikties tarptautiniam standartui laipsniai ir jų santrumpos

Žymėjimas	Aprašymas	Santrumpa
Tapatus (angl. k. <i>identical</i>)	Nacionalinis standartas yra tapatus tarptautiniam standartui, jei: a) nacionalinis standartas yra tapatus tarptautiniam standartui dalykiniu turiniu, sandara ir formuluotėmis, arba b) nacionalinis standartas yra tapatus tarptautiniam standartui dalykiniu turiniu ir sandara, nors jame gali būti nedaug redakcinių pakeitimų, nurodytų ISO/IEC Guide 21-1:2005 4.2. Atitinka abipusiškumo principą.	TPT (angl. k. <i>IDT</i>)
Modifikuotas (angl. k. <i>modified</i>)	Nacionalinis standartas yra modifikuotas tarptautinis standartas, jei leidžiamos techninės nuokrypos yra aiškiai nurodytos ir paaiškintos. Nacionalinio standarto sandara atspindi tarptautinio standarto sandarą, bet jei yra leidžiamų techninių pakeitimų, galima lengvai palyginti dviejų standartų dalykinį turinį. Modifikuotas tarptautinis standartas taip pat gali turėti pakeitimų, leidžiamų atitikties laipsniu <i>tapatus</i> . Neatitinka abipusiškumo principo.	MOD (angl. k. <i>MOD</i>)
Nelygiavertis (angl. k. <i>not equivalent</i>)	Nacionalinis standartas yra nelygiavertis tarptautiniam standartui techniniu turiniu bei sandara ir jokie pakeitimai jame nėra aiškiai nurodyti. Nėra aiškios nacionalinio ir tarptautinio standarto atitikties. Šis atitikties laipsnis nereiškia perėmimo.	NLV (angl. k. <i>NEQ</i>)

B priedas (informacinis)**Atitikties laipsnių ir išleidimo būdų ryšys**

Atitikties laipsnis	Leidimo būdas	Leidžiami pakeitimai		
		Redakciniai pakeitimai	Sandaros	Techninės nuokrypos
Tapatus	Atgaminimas ir tapatus vertimas	Taip	Ne	Ne
Modifikuotas	Vertimas	Taip	Taip ^a	Taip ^b
Nelygiavertis	Perdirbimas	Taip	Taip	Taip
^a Jeigu lengvai palyginamas dviejų standartų dalykinis turinys arba jeigu perimtas daugiau nei vienas tarptautinis standartas, pateikiamas nurodytų pakeitimų sąrašas. ^b Jei techninės nuokrypos yra nurodytos ir paaiškintos.				

Bibliografija

- [1] CEN BOSS (CEN Business Operations Support System), <http://www.cen.eu/boss>
- [2] ETSI Directives ([ETSI web site](#))
- [3] ISO/IEC Directives. Part 1: Procedures for the technical work ([ISO web site](#)/ [IEC web site](#))
- [4] ISO/IEC Directives. Part 2: Rules for the structure and drafting of International Standards ([ISO web site](#)/[IEC web site](#))
- [5] ISO/IEC Directives. Part 1: Consolidated ISO Supplement – Procedures specific to ISO ([ISO web site](#))
- [6] ISO/IEC Guide 21-2:2005 Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables – Part 2: Adoption of International Deliverables (https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/iso_iec_guide_21-2_2005.pdf)